

ПРОШЛОСТ ЗНАЧАЧКИ ПРЕСЛИКАНА
У САДАШЊОСТ

СИМБОЛ ВИТЕШКЕ ЧАСТИ И ДОСТОЈАНСТВА

После 15 година трагања за најбољим решењима и вишемесечног интензивног рада у проналажењу специфичних техничко-технолошких поступака, реализиран је српски средњовековни мач, који је, према историјском предању, био заштитни знак тадашње државе. Недавно је на светлост дана изнето то мајсторство тима специјалиста, заљубљеника у посао који раде. Предано су делали на захтевном развоју, који се заснивао на филигрански прецизним мерама и поступцима.

Сабља је кроз историју Срба имала и витешки и статусни симбол. Имати сабљу била је чежња мушког рода и представљала узвишену част српском официру. То важи и данас. И цареви и краљеви, витезови и хероји, браниоци и ослободиоци utkани су у свако влакно сечива сабље, те, у неком смислу, историјске скулптуре, која етиком и естетиком представља часну професију официра.

Читаоци „Одбране“ први су у прилици да виде како изгледа нови мач, чији „прадеда“ сеже у далеку прошлост нашег народа. Српски средњовековни мач, који је добио ознаку М.2016, представља дизајн оригиналних примерака старог мача који се налазе у Војном музеју у Београду и Народном музеју у Ваљеву.

– Поштујући традицију српског народа, из историје смерно узимамо оно што је најбоље. Нисмо могли да одолимо основаној и провереној причи да смо у средњем веку били препознатљиви по мачу. Значи, био је то бренд нашег народа на овим просторима. Бавећи се кроз радне задатке овом темом, имали смо на уму да афирмативно буде и поучно – каже директор „Статус стила“, аутор дизајна, дипломирани инжењер организације Душица Велемир Танасковић.

Уникатна рукотворина од челика

Уникатна рукотворина звана српски средњовековни мач има историјску, метафоричку и симболичку вредност. Етички је симбол витештва, а историјски представља препознатљиву српску робну марку у средњем веку. Тај мач подсетник је драгоценог наслеђа. У неку руку представља савремени светионик, да се не „загубимо“ у времену и да историју темељимо с поштовањем и доследно у трајању кроз векове.

– При дизајну испоштовани су детаљи препознатљивости српског средњовековног мача – да је накрсница у облику латиничног слова „S“, а завршетак дршке у облику „мачје главе“. Такав завршетак дршке указује на девет живота витезова, који имају мач у руци. Елементи су оплемењени позлатом. Сечиво је урађено од најквалитетнијег нерђајућег челика, респектабилне тврдоће од 50 ± 2HRC, које трајно одолева „зубу“ времена. На средини сечива, дубинском орнаментисаном гравуром и утисну-

тим златом, угравиран је витешки мото: ЗА ЧАСТ. Када радимо редизајн неког мача или сабље, користимо универзалне историјске чињенице, поштујући све норме и принципе из времена када је настао, а када треба да то материјализујемо, уносимо одређене новине, не скрнављећи модел од којег полазимо, унапређујући квалитет избором материјала и додавањем ситних украсних и других детаља. Српски средњовековни мач има сечиво од челика који се користи у хирургији. Лице и врх каније су у злату, на њему је исписано да је то српски средњовековни мач М.2016. Та структура, према оценама стручњака, фантастично изгледа. Чак и жене, којима мач није у средишту пажње, позитивно реагују на овај модел. С поносом можемо да тврдимо како овај мач, попут официрске сабље, Србију представља свету у најбољем светлу – наглашава Душица Велемир Танасковић.

Прича добија замајац

Српски средњовековни мач повећао је векове захваљујући тиму специјалиста за старе занате из земунског „Статус стила“, који много тога у производњи делају ручно, чинећи прецизне потезе које око често не може у свему да испрати. Израђујући витешки симбол ти специјалисти се и сами витешки понашају, не жалећи времена ни труда да производ буде на највишем техничко-технолошком нивоу. Канија је заштићена слојем антрацита, јединствене је нијансе сиве боје, са ефектом дубине, лакирана специјалним умерено

Душица Велемир Танасковић

сјајним лаком, велике површинске тврдоће. Врх каније и оков су у позлати.

– У нашем колективу 2016. године у средиште радних активности ставили смо окончање петнаестогодишњег развоја српског средњовековног мача. Када је тај опсежан и вишеслојни посао завршен и када је „искован“ први мач, наше задовољство желимо да поделимо са свим љубитељима светлог оружја старог и новог кова. Колекционаре старог и редизајнираног оружја ћемо разочарати чињеницом да неће моћи да у своју колекцију уврсте и српски средњовековни мач. Наиме, као и у случају сабље, само одређена категорија институција и појединаца моћи ће да се „опаше“ тим оружјем. Саставни део пројекта су правила ко може да дође до мача, како се он наслеђује, поштује као симбол официрске професије, у којим приликама се излаже и како се чува – објашњава Слободан Сурчулија, извршни директор у „Статус стилу“.

Прича о новом мачу ових дана добија замајац. Много тога у вези са применом технологија у производњи тог оружја ће тек постати познато широј јавности. Тако, на пример, мач је орнаментисан и на одређеним местима је убачено злато нагризањем прохрома, што је оригиналан поступак. Ливење је обављено у песку, каљење прохрома је тек прича, а месинг је обрађиван принципом вајања.

Мач има историјску и материјалну вредност. У њему се спајају традиција и савременост. То је симбол народа и државе. Печат узвишене официрске професије. Мајсторство у рукама. ■

Звонимир ПЕШИЋ

